

**“Tıp Etiği” Ders Tanıtım Bilgileri**

| Dersin Adı                              | Kodu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Yarıyılı | Teori<br>(saat/hafta) | Uygulama<br>(saat/hafta) | Laboratuvar<br>(saat/hafta) | Yerel<br>Kredi | AKTS |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-----------------------|--------------------------|-----------------------------|----------------|------|
| <b>Tıp Etiği</b>                        | TET<br>703                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Güz      | 3                     | 0                        | 0                           | 3              | 5    |
| Önkoşullar                              | Yok                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin Dili                             | Türkçe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin Türü                             | Zorunlu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin Verilme<br>Şekli                 | Yüz yüze                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin öğrenme ve<br>öğretme teknikleri | Anlatım, Tartışma, soru-yanıt, rapor hazırlama ve sunma, Örnek Olay<br>İncelemesi                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin Sorumlusu                        | Prof. Dr. Nüket Örnek Büken, Öğr. Gör. Dr. Müge Demir, Öğr. Gör. Dr.<br>Aslıhan Akpınar                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin amacı                            | Tıp etiğinin temel kavram, ilke ve değerlerini tanıtmak, hekim- hasta<br>iletişiminden kaynaklanan etik sorunlar ve etik ikilemler konusunda<br>farkındalığı arttırmak ve ikilem çözümünde “etik haklı çıkarma”da<br>izlenecek yol konusunda kişiye donanım kazandırmaktır                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin Öğrenme<br>çıktıları             | <ol style="list-style-type: none"><li>1. Tıp etiğinin temel kavramlarını, iyi hekim-hasta iletişiminin<br/>belirleyenlerini tanımlayabilir, etik duyarlılıkla profesyonel<br/>uygulamalarında bunları tutumlarına yansıtabilir.</li><li>2. Biyomedikal etiğin temel prensiplerini ve teorilerini bilebilir. İlkeci etik<br/>yaklaşım bağlamında tıp etiğinde kullanılan 4 temel ilkeyi<br/>tanımlayabilir.</li><li>3. Tıbbi paternalizmi, tanı ve tedavide aydınlatılmış onam sürecini<br/>tanımlayabilir</li><li>4. Hekim-hasta ilişkisinde ortaya çıkabilecek değer sorunlarını fark<br/>edebilir, hastanın mahremiyetine saygı gösterilmesi ve hasta sırrının<br/>saklanması ile ilgili tarihsel süreci, bunların istisnalarının neler<br/>olduğunu bilir ve uygulamada bunların önemini kavrar.</li><li>5. Konu ile ilgili ulusal uluslararası etik ve hukuki düzenlemeleri, hasta<br/>hakları bildirgelerini, ilgili yönetmeliği ve hekimin hukuki<br/>sorumluluğunu bilir</li></ol> |          |                       |                          |                             |                |      |
| Dersin içeriği                          | Hekim-hasta ilişkisi, bu ilişkinin belirleyenleri, ilişkide ortaya çıkan değer<br>sorunları/etik ikilemler ve bunların çözümü, tanı ve tedavide aydınlatılmış<br>onam sürecinin gereklilikleri, tıbbi paternalizm, hasta sırrının saklanması,<br>risk/yarar değerlendirmesi, sınırlı kaynakların adil kullanımı, hekimin etik<br>sorumluluğu ve hasta haklarıdır.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |          |                       |                          |                             |                |      |
| Kaynaklar                               | <ul style="list-style-type: none"><li>– Arras JD, Steinbock B. "Ethical Issues in Modern medicine" 2008.</li><li>– Aydın E. "Tıp Etiği" Güneş Kitabevi 2006.</li><li>– Aydın E. "Tıp Etiğine Giriş" Pegem yayınevi 2001</li><li>– Beauchamp TL, Childress JF. "Principles of Biomedical Ethics" 2001.</li><li>– Büken NO “The Health System, Health Policies and Health Transformation Program in Turkey”, Medicine and Law, Volume: 28, Number: 1, page: 23-47, March 2009.</li><li>– Büken NO, Arapkırıoğlu K “Bioethics Committees and Examining Consent within The Patient-Physician Relationship in Turkey”, Medicine and Law, Volume 29 Number 3(September 2010) pages 403- 418.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                          |          |                       |                          |                             |                |      |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– Buken NO. Buken E. “HIV/AIDS in Turkey and an HIV (+) Child's Right to Education: Turkey's Example”, Journal of International Society for the History of Islamic Medicine (JISHIM), Vol:4, Number:7, April 2005.</li> <li>– Buken NÖ, Tıp Etiği Terimleri Sözlüğü, Nisan 2009, Altın Örümcek</li> <li>– Büken NÖ. AIDS ve Tıp Etiği, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyolojide Önemli Konular, Uzmanıyla Söyleşi, HIV/AIDS, 2010.</li> <li>– Childress, JF. "Practical Reasoning in Bioethics" 1997.</li> <li>– Monagle JF, Thomasma DC. "Health care Ethics" 1998.</li> <li>– Pellegrino ED, Thomasma DC. "The Virtues in Medical Ethics" 1993.</li> <li>– Veatch RM. "Medical Ethics" 1997.</li> <li>– Veatch RM. “Bioetiğin Temelleri” MegaBasım 2010.</li> <li>– Weinberg M "Medical Ethics" 2001.</li> </ul> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### **“Tıp Etiği” Haftalara Göre İşlenecek Konular**

| Haftalar  | Tartışılacak işlenecek Konular                                                                                                      |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Hafta  | Biyomedikal etik, tıp etiği kavramları                                                                                              |
| 2. Hafta  | Etik ikilemler karşısında hekim tutumları, etik haklı çıkarma sürecinde kullanılabilecek argümanlar, teoriler, ilkeler, etik kodlar |
| 3. Hafta  | Tıp etiğinde ilkesel yaklaşım                                                                                                       |
| 4. Hafta  | Hekim- hasta iletişiminde paternalizm                                                                                               |
| 5. Hafta  | Tanı ve tedavide aydınlatılmış onam süreci                                                                                          |
| 6. Hafta  | Hasta değerleri ve hastanın tıbbi karara katılımı                                                                                   |
| 7. Hafta  | Tarihsel süreç içerisinde hekim-hasta iletişim modelleri                                                                            |
| 8. Hafta  | Hekim-hasta ilişkisinin etik boyutu, yaşamın başı ve sonunda yaşanan etik sorunlar                                                  |
| 9. Hafta  | Hastanın mahremiyeti, hasta sırrının saklanması, tıp etiğinde mahremiyet kavramı ve uygulanışı                                      |
| 10. Hafta | Hastaya tıbbi gerçeğin söylenmesi, kötü tanının hastaya söylenmesi                                                                  |
| 11. Hafta | Hastane/Klinik Etik Kurullar                                                                                                        |
| 12. Hafta | Tıp etiğinde ulusal/ uluslararası bildirgeler, Dünya Hekimler Birliği ve TTB’nin Hasta Hakları Bildirgeleri                         |
| 13. Hafta | Hekim sorumluluğu kavramı, ilgili yasal düzenlemeler                                                                                |
| 14. Hafta | Seminer sunumları                                                                                                                   |
| 15. Hafta | Genel hazırlık                                                                                                                      |
| 16. Hafta | Genel sınav                                                                                                                         |

**“Tıp Etiği” Değerlendirme Sistemi**

| Yarıyıl içi Çalışmaları                          | Sayısı | Katkı Payı |
|--------------------------------------------------|--------|------------|
| Devam                                            | 14     | 15         |
| Laboratuvar                                      | -      | -          |
| Uygulama                                         | -      | -          |
| Alan Çalışması                                   | -      | -          |
| Derse Özgü Staj (Varsa)                          | -      | -          |
| Ödevler                                          | 1      | 15         |
| Sunum                                            | 1      | 10         |
| Projeler                                         | -      | -          |
| Seminer                                          | 1      | 10         |
| Ara Sınavlar                                     | -      | -          |
| Genel Sınav                                      | 1      | 50         |
| Toplam                                           |        | 100        |
| Yarıyıl İçi Çalışmalarının Başarı Notuna Katkısı |        | 50         |
| Yarıyıl Sonu Sınavının Başarı Notuna Katkısı     |        | 50         |
| Toplam                                           |        | 100        |

**“Tıp Etiği” AKTS (Öğrenci İş Yüğü) Tablosu**

| Etkinlikler                                                 | Sayısı | Süresi (Saat) | Toplam İş Yüğü |
|-------------------------------------------------------------|--------|---------------|----------------|
| Ders Süresi (x14)                                           | 14     | 3             | 42             |
| Laboratuvar                                                 | -      | -             | -              |
| Uygulama                                                    | -      | -             | -              |
| Derse Özgü Staj (varsa)                                     | -      | -             | -              |
| Alan Çalışması                                              | -      | -             | -              |
| Sınıf Dışı Ders Çalışma Süresi (Ön çalışma, pekiştirme, vb) | 14     | 3             | 42             |
| Sunum / Seminer Hazırlama                                   | 2      | 18            | 36             |
| Proje                                                       | -      | -             | -              |
| Ödevler                                                     | 1      | 15            | 15             |
| Ara sınavlara hazırlanma süresi                             | -      | -             | -              |
| Genel sınavlara hazırlanma süresi                           | 1      | 15            | 15             |
| Toplam İş Yüğü                                              |        |               | 150            |

**“Tıp Etiği” Dersi Öğrenme Çıktılarının Program Yeterlilikleri ile İlişkilendirilmesi**

| Program yeterlilikleri                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Katkı düzeyi* |   |   |   |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---|---|---|---|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1             | 2 | 3 | 4 | 5 |
| 1. Biyotıp alanında uygulanan ileri teknolojinin ne tür etik sorunlar/değer sorunları ortaya çıkaracağı hakkında ileri düzeyde bilgi sahibidir                                                                                                                                                                                                              |               |   |   |   | X |
| 2. Biyoetik, sağlık etiği, tıp etiği ve klinik etik alanlarında ortaya çıkan değer sorunlarına toplumsal duyarlılık ve çevre duyarlılığı ile yaklaşır, etik ikilemlerin farkındadır ve bu etik ikilemlerin çözümünde ilgili etik sorun çözme yöntemlerini tanımlar, özgün sorun çözme yöntemleri geliştirir ve uygular                                      |               |   |   |   | X |
| 3. Çalıştığı kurumda etik kurul (araştırma, klinik, deney hayvanları, akademik...) gereksinimini belirlemeye katkı sunar ve etik kurul kuruluşunda liderlik yapar.                                                                                                                                                                                          |               |   | X |   |   |
| 4. Çalıştığı kurumda gereksinim duyulduğunda biyoetik, biyotıp kapsamında karşılaşılabilecek her türlü etik sorunun çözümü konusunda başvuranlara “etik danışmanlık” verir                                                                                                                                                                                  |               |   |   | X |   |
| 5. Biyoetik ve biyotıp etiği alanında ulusal ve uluslararası etik ve yasal düzenlemeleri kurumsal ve ulusal politikaları sistematik bir yaklaşımla değerlendirir, kullanır ve eleştirel düzeyde katkı sunar                                                                                                                                                 |               |   | X |   |   |
| 6. Biyoetik (tıp etiği) alanında yaşanan/yaşanabilecek sorunları ortaya koyacak ve bunlara çözüm olabilecek ulusal ve uluslararası düzeyde niteliksel ve niceliksel, disiplinler arası, çok disiplinli veya disiplinler üstü özgün araştırma projeleri tasarlar, yürütür, yorumlar, raporlaştırır ve akademik kurallara uygun özgün eserler haline getirir. |               |   | X |   |   |
| 7. Biyoetik alanıyla ilgili güncel gelişmeleri ulusal değerler ve ülke gerçekleri doğrultusunda, toplumsal cinsiyet duyarlılığıyla toplum yararına kullanır ve biyoetik ve biyotıp etiği alanında politika metinlerinin, etik rehberlerin, ulusal ve uluslararası etik ve yasal düzenlemelerin hazırlanmasında aktif rol oynar.                             |               |   | X |   |   |
| 8. Ulusal (TTB Etik Komisyonu, TEDMER...) ve uluslararası etik komite ve komisyonlarda (UNESCO, ICH-GCP...) aktif görev alır, liderlik yapar                                                                                                                                                                                                                |               | X |   |   |   |
| 9. Biyoetik, sağlık etiği, tıp etiği, klinik etik ve tıp tarihi alanlarında lisans ve lisansüstü düzeyde, gerektiğinde de toplum eğitimi düzeyinde eğitim programları hazırlar ve yürütür.                                                                                                                                                                  |               | X |   |   |   |
| 10. Bilim tarihinin bir parçası olarak tıp tarihini evrimsel yaklaşımla değerlendirir, mesleğin geçmişten bugüne gelişimini, temel düşünce ve felsefi yaklaşımların çerçevesini, mesleğin dayandığı temeller çevresinde oluşan değerler sistemini tanımlar                                                                                                  |               | X |   |   |   |
| 11. Tarihi olayları değerlendirirken fon-figür ayrımı yapar, neden-sonuç ilişkilerini görür, geçmişle bugünü değerlendirirken geleceği öngörür                                                                                                                                                                                                              |               | X |   |   |   |
| 12. Tıp tarihi metodolojisine dayanarak, ulusal ve uluslararası düzeyde disiplinler arası, çok disiplinli veya disiplinler üstü özgün araştırma projeleri tasarlar, yürütür, yorumlar, raporlaştırır ve akademik kurallara uygun özgün eserler haline getirir.                                                                                              |               |   |   |   |   |
| 13. Alana ilişkin bilgisini ulusal ve uluslararası eğitim ve bilim ortamıyla paylaşım amaçlı yazılı ve sözlü olarak etkin ve sistemli şekilde aktarır.                                                                                                                                                                                                      |               |   |   |   | X |

\*1 En düşük, 2 Düşük, 3 Orta, 4 Yüksek, 5 Çok yüksek